حەمید تەقوایی لەستایشی ئۆپەراسیۆنی “ئازدی موسڵ”دا … رێبوار ئەحمەد

لە گفتگۆیەکدا کە تەلەفزیۆنی کەناڵی جەدید لەگەڵ حەمید تەقوائی دەرباره□ی ئۆپەراسیۆنی “ئازادی موسڵ” رۆژی ١٩ی ئۆکتۆبەر ئەنجامیداوە، حەمید تەقوائی ڕاشکاوانە هێرشی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بۆسەر موسڵ بەکارێکی “موسبەت- پۆزەتیڤ” ه□س□نگاند. بەم جۆرە مۆری تەئیدی حزبی کۆمۆنیستی کریکاریی ئێرانی دا لەم جەنگە. ئەو دەڵێ:

” هەر ئاڵوگۆڕێک ک□ ب□ب□تە هۆی ئەوەی موسڵ لەدەستی داعش دەربچێت ئاڵوگۆڕێکی موسبەتە. هەم لە ڕووی ئینسانی و هەم لەڕووی سیاسیەوە. لەڕووی سیاسیەوە لەبەر ئەوەی داعش ئێستا هێزێکی سەرەکی ئیسلامی سیاسی و تیرۆریزمی ئیسلامیە نەک هەر لە عێراق بەڵکو لە ناوچەکە و جیهاندا. ئەمە زەربەیەکی تێکشکێنەر دەبێت لە داعش ئەگەر داعش موسڵ لەدەستبدات. بە گرتنەوەی موسڵ بەڕای من رەوتی نزولی داعش دەست پێدەکات. لەڕووی ئینسانیەوە رەنگە گرنگیەکەی زیاتر لەم ڕووەوە بێت، چونکە ئێستا دوو ساڵە ئەو تاوانانەی داعش لە موسڵ ئەنجامیداوە لەمێژوودا بێوێنەیە......". هێلی تەئکید من دامناوە

لە درێژەی قسەکانیدا بۆ وەڵامی ئەو پرسیارەی کە ئەم هێزانە چۆن دەتوانن هەنگاوێکی موسبەت بۆ ئینسانیەت ئەنجام بدەن دەڵێ:

“بەدەر لەوەی ئامانجی ئەم هێزانە چیە ئەگەر ئەنجامی کارەکەیان ببێتە هۆی ئەوەی کە داعش لەموسڵ دەرکەن ئەوە موسبەتە بەرای من...ئەمە حەرەکەتێکی موسبەتە بەدەر لەوەی کێ و بۆ چ ئامانجێک ئەنجامی دەدات” هێلی تەئکید من دامناوە

لە میانەی ئەم گفتگۆیەدا تەقوایی چەندین جار ئەم هێرشەی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بە موسبەت پێناسە دەکات، بەبێ ئەوەی بۆ یەکجاریش بە یەک وشەش هیچ رەخنەیەک لە هیچ لایەنێکی ئەم هێرشە بگرێت. هەر وەکو بڵێی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی وەکو دەرهێنانی تەڵە مویەک لە ماست دەربهێنرێت، موسڵ لە دەستی داعش دەردەهێنن. تەنانەت تەقوایی هیچ ج□رە سەرنجێکی لەسەر بۆمباران و کوشتارو خاپورکردنی ژێربینای ک□م□گاش نیە. پاساوەکەی حەمید تەقوایی تا ئەو جێگایەی کە بە داعش و لەناوبردنی داعش دەگەڕێتەوە هیچی جیاواز نیە لەپاساوی بارزانی وعەبادی و ئۆباما و ئەردۆگان ..و...بەڵگەشی بۆ ئەم

تەئیدکردنەی ئەپەراسیۆنی موسڵ ئەوەیە کە ئەڵێ:
“ئەگەر لە هەرکەسێکی ئاسایی لەسەر شەقام بپرسی کە ئایا ئازادی موسڵ بۆ باش دەزانی؟ دەڵێ موسبەتە چونکە دەزانم خەڵکی موسڵ لە چ جەهەنمێکدا دەژین” هێلی تەئکید من دامناوە
ئەمە کوتومت لۆجیکی مام جەلال و ئەحمەد چەلەبی بوو بۆ پاساوی میلیتاریزم و داگیرکردنی عێراق لەلایەن ئەمریکاوە لە ٢٠٠٣دا.
ئەوانیش دروست دەیانگوت لە هەرهاوڵاتیەکی عێراق بپرسی کە سوپا و فرۆکە و بۆمبەکانی ئەمریکا دێن سەدام لەناودەبەن، دەڵێ بەخێربێن و بە گوڵ پێشوازیان لێدەکەین. بەڵام کاتێک ئاستی لێکدانەوە و شرۆڤەی سیاسی سیاسەتمەداران دابەزی بۆ ئاستی بۆچونی هاوڵاتیەکی سادەی سەر شەقام کە لەبەردەم هەڕەشەی بەربەریەتی داعشدا قەراری گرتوەو تەبلیغاتی میدیای نەکەریش جگە لەهەڵبژاردن لەنێوان تیرۆریزمی داعش و تیرۆریزمی دەوڵەتی ئەمریکادا هیچ هەڵبژاردنێکی تری بۆی نەهێشتبێتەوە، بێگومان وەکو تەقوایی ناچارە بە بەڵێ و “موسبەت” وتن ستایشی ئەپەراسیۆنی موسڵ بکات، کە بەپێی ئاخرین ئاماری رابەرانی ئەم ئەپەراسیۆنە لانی کەم یەک ملیۆن و نیو خەڵکی سڤیڵ لەم شارە و لەژێر رەحمەتی بۆمبارانداگیریان خواردوە.
بەڵام لەڕوانگەی کۆمۆنیزمەوە بەشەریەتی ئازادیخوازو پێشکەوتوو، بەڕێبوارانی سەرشەقامیشەوە، ناچار نین لەنێوان میلیتاریزمی ئەمریکا و فاشیزمی ئیسلامیدا یەکێکیان هەڵبژێرن. ئەرکی کۆمۆنیزم ئەوەیە وەڵامێکی جیاوازو سەربەخۆ، ئاڵای سەنگەرێکی جیاوازو خەباتێکی پێشڕەوانە بداتە دەست ئەم بەشەریەتەوە. ئەرکی کۆمۆنیزمە کۆمەڵەی پێشڕەوانەی خۆی بگێڕێ بۆ هێنانەمەیدانی ریزی سەربەخۆی بەشەریەتی ئازادیخواز دژی پێشبڕکێی تیرۆریستی ئەم جەمسەرە کۆنەپەرستانە. بە ئەم کارەش ناچار نیە وەکو تەقوایی و ئەو ڕێبواری سەرشەقامەی ئیلهامی بەو بەخشیوە کردەوەی تیرۆریستی لایەکیان بەموسبەت پێناسە بکات. کاری کۆمۆنیزم ئەوەیە کە سەنگەرو مەیدانی نەبەردێکی جیاوازو سەربەخۆ بە بەشەریەت نیشانبدات و پێشڕەوایەتی بکات. لەبەر ئەوەی تەقوایی ئەم جۆرە هەڵوەستگیریە بەناوی کۆمۆنیزمی کرێکاری و پێڕەوی لە ڕێبازی منصور حکمەت، دەرخواردی گوێگرانی دەدات. بۆیە لە وەڵامدانەوە بە بۆچونەکانی لەو جێگایەی پێویست بکات چەند بەڵگە لە نوسراوەکانی منصور حیکمەت دەهێنمەوە بۆ نیشاندانی دوری و بێگانەبونی هەڵوەستگیریەکەی تەقوایی لەگەڵ ڕێبازی منصور حکمەت. لەم بارەیەوە ئەگەر سەرنجێک لە تێڕوانینی منصور حکمەت بدەین بەرامبەر پەلاماری ئەمریکا بۆ سەر ئەفغانستان، کە چاوەڕوان دەکرێت ئەپەراسیۆنی موسڵ بە بەراورد لەگەڵ ئەپەراسیۆنی ئەفغانستان زۆر کارەساتبارتر بێت، لە نوسراوەی

دنیا دوای ١١ی سێپتێمبێردا دێڵێ:

” راستییەکەی ئەوەیە کە ئەمریکا بو رزگارکردنی ئەفغانستان پێنانێتە ئەم وڵاتەوە. خویان تالیبانیان هێنایە سەرکار. ئەمجارە رەنگە لاوازی بکەن، بەڵام وەکو ئەمری واقع بوونی قبووڵ بکەن. قەولیان بە موشەرەف داوە کە حکومەتی ئایندەی ئەفغانستان دیسانەوە جێگەی رەزامەندیی پاکستان بێت. قەرارە کومەڵێك جانەوەر لابەرنوو هەر لەو قوماشە کەسانێکی دیکە لەجێگایان دابنێن. هەڵوێستی مەبدەئی بەشداریکردنە لەهاوشانی ئۆپۆزیسۆنی پێشڕەوی ئەفغانستان بۆ روخاندنی تالیبان لەجەرگەی هەلومەرجی ئێستاداو بەرقەرارکردنی دەوڵەتێکی هەڵبژێردراوی خەڵکە لەم وڵاتەدا. دەبێ ئەمە بەسەر غەرب و ئەمریکاو نەتەوە یەکگرتووەکاندا بسەپێنرێت. هەرجۆرە هێرشێکی هێزەکانی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بۆسەر خەڵکی مەدەنی ئەفغانستان و روخاندنی شارو لادێ و ژێرخان و ئامرازە ماددییەکانی ژیانیان دەبێ مەحکوم بکرێت. هەرجۆرە بەندوبەستێك لەنێوان ئەمریکاو پاکستان و ئێران و باقی دەوڵەتاندا بۆ سەپاندنی داروودەستەیەکی تر بەسەر خەڵکی ئەفغانستاندا مەحکومە. بەڵام روخاندنی تالیبان لەلایەن سوپا دەرەکییەکانەوە خۆی لەخویدا مەحکوم نییە.” هێڵی تێئکید من دامناوە.

دواتر دەچمە سەر ئەوەی کە چ جیاوازییەکی زۆر هەیە لە نێوان شەڕی ئەفغانستان و ئۆپەراسیۆنی موسڵ. بەڵام سەرباری ئەوە، هەر لەم برگەیە لە نوسراوەکەی منصور حکمەتدا دەبینین پێش ئەوەی بە یەک رستە بڵێت “روخاندنی تالیبان لەلایەن سوپا دەرەکییەکانەوە خۆی لەخویدا مەحکوم نییە” پەردەی لەسەر ئامانج و مەرامەکانی ئەمریکا لەو شەڕەدا لاداوەو رەخنەی قوڵی ئاراستەکردوە. ئەو باسی ئەوە دەکات کە هەڵوێستی مەبدەئی بەشداریکردنە لە هاوشانی ئۆپوزیسیۆنی پێشڕەوی ئەفغانستان بۆ روخاندنی تالیبان لەجەرگەی هەلومەرجی ئەوکاتەی هێرش بۆ سەر ئەفغانستان و هەوڵدان بۆ بەرقەرارکردنی دەوڵەتێکی هەڵبژێردراوی خەڵك. دوای ئەوەش هەرجۆرە هێرشێکی هێزەکانی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بۆسەر خەڵکی مەدەنی ئەفغانستان و روخاندنی شارو لادێ و ژێرخان و ئامرازە ماددییەکانی ژیان مەحکوم دەکات. ئەم هەڵوێستە لەگەڵە بۆ موسبەت پێناسەکردن و بەم جۆرەش ستایشکردنی ئۆپەراسیۆنی هاوپەیمانەکان بۆسەر موسڵ نەک تەنیا جیاواز بەڵکو ناکۆکە.

باسی حەمید تەقوایی روون و راشکاو، ئومێدەوارکردنی خەڵکە بۆ ئەوەی دەستەو ئەژنۆ دانیشن و چاو ببڕنە ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی تا بەم پێشبڕکێ تیرۆریستیە و جەنگی وێرانکارانە مژدەی “ئازادی موسڵ”یان پێبدەن. لە کاتێکدا کاری کۆمەنیستەکان ئەوەیە کە

راستیەکانی پشت ئەو شەپۆلە گەورەیە لە درۆ و ریاکاریی کە دنیای داگرتووە روون بکەنەوە. ئەمە مەرجی سەرەکیە بۆ ڕێکخستن و هێنانەمەیدانی ریزێکی سەربەخۆی بەشەریەتی ئازادیخواز لە بەرامبەر گشت ئەو پێشبڕکێ تیرۆریستییەی کە ئۆپەراسیۆنی موسڵ تەنها ئەلقەیەکەتی و کەس نازانێ تا کەی درێژەی دەبێت. لەم بارەیەوە دەرباری شەڕی ئەفغانستان لە هەمان نوسراوەدا منصور حکمەت دەڵێ:
" دەرک کردنی ئەوەی کە ئەم جەماوەرە فراوانەی خەڵکی بەشەرەف و بە ویژدانی جیهان لەم شەڕەی بەش و بن لادنەدا، ئەم دوو دەستە قەدیمی و دوژمنەی ئەمڕۆ، لەگەڵ هیچیاندا نین، هەشێکی زۆری ناوێت. ئەم بەشەریەتە شارستانیە لە ژێر کەلاوەی پڕوپاگەندەو مێشک داشۆرین و تەقاندندا لە غەرب و شەرق بێدەنگکراون، بەڵام دەکرێت بە رۆشنی ئەوە ببینرێت کە ئەم تەڵەکەبازیانەی قبوڵ نەکردووە. ئەمە هێزێکی مەزنە. دەتوانێ بێتە مەیدان. لە پێناو ئایندەی بەشەریەتدا دەبێ بێتە مەیدان".
ناکرێت بەناوی کەمەنیزمی کرێکاری و پەیداگری لەسەر خەتی منصور حکمەت بەشەریەتی ئازادیخوازی بێدەنگهاتوو لەدژی بەربەریەتی ئیسلامی، گیرۆدەی خۆشباوەڕی و ستایشکردنی میلیتاریزم و تیرۆریزمی ئەمریکا بکرێت. تەقوایی لە جیاتی بەرچاو رۆشکردنەوەی خەڵک کە نابێ بەربەریەتی هیچ لایەکیان قبوڵ بکرێت، میلیتاریزمی ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی بۆ موسبەت هەڵدەسەنگێنێ. بەڵام منصور حکمەت بە پێچەوانەوە لەو نوسراوەیەدا پەیداگری لەسەر ئەوە دەکات کە:
“بۆ بنیاتنانی بزوتنەوەیەکی جەماوەری سەربەخۆ لە بەرامبەر ئەم رووبەڕووبوونەوە بێوێنە و مەرگبارەی جەمسەرە عەسکەری و تیرۆریستیە نێونەتەوەییەکان، دەبێ راستیەکانی ئەم گۆڕانکاریانە لە پشتی راگەیاندنی جەنگی و پاساوەکانی ئەردوگا دژبەیەکەکان دەربکێشرێنە دەرەوەو ببرێنە ناو خەڵک”.
لەڕوانگەی منەوە وەکو رای شخصی خۆم نابێت بەر بە نەفسی هیچ جەنگێک لەدژی داعش بگیرێت. هەر هێزو لایەنێک بیەوێ سەری داعش بکوتێتەوەو تەفروتونای بکات، بەدەرلەوەی چ ئامانجێک لەپشتی ئەم سەرکوتانەوەیەدا خۆی حەشارداوە، نەفسی شەڕ لەدژی داعش مایەی مەحکوم کردن نیە، من پێشتر لە وتاری “جەنگی ناشەڵگیرانە دژی داعش-٢سەپتەمبەری ٢٠١٤”، هەروەها لەباسی “ئۆپەراسیۆنی موسڵ یان جەنگی کەنەپەرستانەی جەمسەرەکان-ئۆکتۆبەری ٢٠١٦” ئەمەم باسکردوە. بەڵام یەکەم؛ مەحکوم نەکردن بەمانای پشت کردن لەو ئەرکە نیە کە دەبێ راستیەکانی پشتی ریزبەستنە ئایدەلۆژی و تەبلیغاتیە چەواشە کارەکان بۆ خەڵک رونبکرێتەوە. دووەم؛ مەحکوم نەکردنی نەفسی شەڕ دژی داعش مانای ئەوە نیە کە لایەنە کارەساتبارەکانی ئەم شەڕە

بەتوندی مەحکوم نەکرێت و بەشەرییەتی ئازادیخواز بۆ وەستانەوە لە دژی بانگەواز نەکرێت. سێیەم؛ جیاوازی و ناکۆکی زۆر هەیە لە نێوان مەحکوم نەکردنی نەفسی شەڕ دژی داعش لەگەڵ ستایشکردنی و بە موسبەت پێناسەکردنی. چوارەم؛ هەڵوێستی مەبدەئی ئەگەر مەحکوم کردن بێت یان مەحکوم نەکردن، تەزقالەیەک لەوە ناگۆڕێ کە کۆمۆنیزم دەبێ پێشڕەوی هێنانەمەیدانی ریزی سەربەخۆی بەشەرییەتی ئازدیخواز بێت، نەک بە موسبەت پێناسەکردنی لایەک و بەم جۆرەش خۆشباوەڕکردنی خەڵک بەو لایە. بۆ کۆمۆنیستەکانی پەیڕەوی مارکس و حکمەت نە تەنیا ناکرێت بە "موسبەت" وتن بە شەڕی دژی داعش ئەو شەڕە ستایش بکەن، بەڵکو نابێ ڕێگابدەن خەڵکی ئازادیخواز دووچاری خۆشباوەڕیبن بەهیچ هێزولایەنێک کە بەناوی "شەڕی دژی داعش و تیرۆریزم" ژەهراو دەرخوادی خەڵک بدات و سیناریۆیەکی تری دیکەی چنیبێت بۆ ئەوەی لەجێگای سیناریۆی کارەساتباری داعش بەرپا یبکات. ئەرکی کۆمۆنیزمە بەشەرییەتی ئازادیخواز لەدەوری وەڵامی سەربەخۆو لەڕیزو سەنگەری سەربەخۆدا رابگرێت. وەکو منصور حکمەت لە هەمان نوسراودا دەڵێت: "بزووتنەوەی مقاوەمەتی خەڵکیی لەبەرامبەر جەنگی تیروریستەکاندا تەنها دەتوانێ لەدەوری وەڵامە ئیسپاتییەکان بەگرفتە سیاسی و ئابوورییە سەرەکییەکانی سەردەمی ئێمەو لەدەوری هەڵوێستێکی چوستوچالاك نەك بۆ پاڵزگاریکردن لە دوخی ئێستا، بەڵکو بۆ گۆڕینی دۆخی ئێستا، ڕێکبخرێت. ئێمە سەبارەت بە هەموو ئەو گرفتانەی کە بەم ڕووداوانە بەرجەستەبوونەوە، مەسەلەی باکورو باشوور، مەسەلەی فەلەستین، مەسەلەی عێراق، مەسەلەی ئیسلامی سیاسی، مەسەلەی ئەفغانستان و ئێران، مەسەلەی میلیتاریزم و زلهێزیی ئەمریکاو ناتۆ لە سیستەمی نوێی جیهاندا، مەسەلەی راسیزم، مەسەلەی قەڵای ئەوروپاو تاد بەرنامەکاری سەربەخۆو وەڵامی سەربەخۆی خۆمان بووە. هەر ئەمە دەبێ ببێتە بەرنامەکارو وەڵامی بزووتنەوەی مقاوەمەتی خەڵکیی لەبەرامبەر جەنگی تیروریستەکاندا. ئەمە جیاوازی ئێمەیە لەگەڵ ئارامیخوازیی تالیبان و ئەو پاسیفیستانەی کە کەڕن و کێشمەکێش و نائارامییەکانی دنیای پیش ١١ی سێپتێمبەر نابینن، یان بەلایانەوە گرنگ نییە. ئەگەر ئێمە بەر لەهەموو ئەم ڕووداوانە بەرنامەیەکمان بۆ گۆڕینی جیهان بووە، بناغەی هەڵوێستگیرییەکی مەبدەئی لە هەلومەرجی ئێستاشدا دەبێ بردنەپێشەوەی هەمان بەرنامەکار بێت لەم هەلومەرجە تازەیەدا. ئێمە بەنیازنین کە ئەفغانستان لەژێر دەستی باندی ئینسانکوژی تالیباندا بهێڵینەوە، ئێمە بەنیاز نین لەسایەی دەسەڵاتی ئەمریکای دەست بە مووشەکدا بژین، ئێمە بەنیاز نین ئیسلامی سیاسی و حکومەتە ئیسلامییەکانی خۆرهەڵاتی ناوەڕاست تەحەمول بکەین، ئێمە بەنیاز نین بە بێوڵاتیی

خەڵکی فەلەستین و سەرکوتی هەموو روژەیان رازیببین. ئێمە تیرۆریزممان نەئەویست، چ ئیسلامی و ئینتحاری و چ لەلایەن سوپاو کەتافیە پێشەوە بێت، ئێمە ئەم هەژارییە لە نیوەی جیهاندا قبوڵ ناکەین، ئێمە سەربازگەی چواردەورەی ئەروپامان ناوێت، ئێمە مل بە راسیزم و قەومپەرستی نادەین. نە تاوانکاریی ١١ی سێپتێمبەرو نە ئەو جیهادەی ناتۆ کە بەم زووانە لە هیندوکش رووئەدات، نابێ لە بزووتنەوەیەکی چوستوچالاك بۆ گۆڕینی جیهان، ریزێکی خێرخوازو ئازامیخوازی بەرەخنەو بەئەرك دروست بکات.” هێڵی تەئکید من دامناوە

منصور حکمەت بەدروست پێداگری لەسەر ئەوە دەکات کە بەدەرلەوەیس دوژمنایەتی ئەم دووبەرەیە باشترە لە دەستایەتیان، وە بەدەر لەوەی کە نابێ شێوەی کەس لە دژی تیرۆریزمی ئیسلامی مەحکوم بکرێت، لە هەمان کاتیشدا نابێ و ناکرێ بۆ بەهانەی بەربەریەتی هیچ لایەک لەم دووبەرە تیرۆریستیە چاوپۆشی لە بەربەریەتی لایەکەی تریان بکرێت، یان بواربدرێت جەماوەری خەڵک بەهۆی نەفرەت لەلایەکی ئەم دوو جەمسەرە تیرۆریستیە خۆشباوەڕ بێت بەلایەکەی تر. ئەگینا دەڵێ؛

“بەشەرییەتی شارستانی مەیدان بۆ تیرۆریستە غەربی و شەرقییەکان چۆڵدەکات. ئەگەر بمانەوێ ئایندەیەك هەبێت، ئەوا بەندە بەپەیدابوونی بەرنامەکارێکی چالاك، ئازادیخوازانەو پێشەوەوە لەریزی پێشەوەی خەڵکیدا. ئەمە کاری کۆمۆنیستەکانی مارکسە. ئەمە کاری ئێمەیە”.

پێداگری لەسەر ئەم مەسەلەیە بۆ تایبەت لە هەلومەرجی ئێستای دنیا و ناوچەکەدا لە هەموو کات پێویسترە. چونکە بەهۆی نیگەرانی و نەفرەتی لەرادە بەدەری خەڵک لە تیرۆریزمی ئیسلامی لەلایەکەوە، پڕوپاگەندەی فراوانی چەواشەکارانەی میدیای نەکەرو هەزێ قەومی و ئیسلامیەکانی هاوپەیمانی ئەمریکاش لەلایەکی ترەوە، بیروهۆشی خەڵکی ناوچەکەو جیهانی بەتوندی لەژێر گوشاری ئەوە داناوە کە میلیتاریزم وبەربەریەتی غەربی بەباڵابەری ئەمریکا وەکو فریشتەی نەجاتی بەشەریەتی شارستانی لەمەترسی تیرۆریزم وێنا بکرێت و بەشەریەت دوچاری پاسیفیزم و تەسلیم بوون بە ئاسەو ئاکای ئەم بەربەریەتە بێت. تا رادەی ئەوەی لە خودی غەربیشدا بزوتنەوە نارەزایەتیەکان بێدەنگکراون.

حەمید تەقوایی کە لەو گفتوگۆیەدا چەندین جار لە یەک وشەدا ئۆپەراسیۆنی موسڵ بە “موسبەت” هەڵدەسنگێنێ و ئۆپێراسیۆنی موسڵ بەڕێگایەک پێناسە دەکات کە:

” زۆربەیەکی تێکشکێنەر دەبێت لە داعش ئەگەر داعش موسڵ لەدەستبدات. بۆ گرتنەوەی موسڵ بەرای من رەوتی نزولی داعش دەست

پێدەکات”

بەڵام ڕۆژگارێک لەمەوپێش مەکتەبی سیاسی حزبەکەی لە بەڵگەنامەیەکدا کە ڕەنگە هەر لەلایەن خودی تەقواییەوە نوسرا بێت، لە ٢٥ی ئابی ٢٠٠٥دا ، بە ناوی “چۆن دەتوانرێت تیرۆریزمی ئیسلامی نابوت بکرێت” لێکدانەوەیەکی تەواو پێچەوانە بەیان دەکات. لەوەیدا هاتووە:

“... بۆ نابوت کردنی تیرۆریزمی ئیسلامی دەبێ دەست بە ریشەکەی ببرێت. “ڕێگاچارەکانی” ئەستای دەوڵەتانی غەربی چەندیدن جار شکستی خۆی سەلماندوە. لەشکر کێشی و ئۆپەراسیۆنی سەربازی فراوان نەک هەر وەڵام نیە، نەک هەر هۆکارێک نەبووە بۆ بەرتەسک کردنەوەی سنوری(دامەنی) تیرۆریزمی ئیسلامی، بەڵکو خۆی زەمینەسازکەر و ئەڵقەیەکی بەرینکردنەوەی کردەوەی تیرۆریستیە. خۆی نموونەیەکی زیندوی کردەوەی تیرۆریستی دەوڵەتیە”. هێڵی تەئکید من دامناوە.

دەبێ ئەم دوو بۆچونە ناکۆکەی لە پاڵ یەک دابنێین و بیخەینە بەردەم تەقوایی تا خۆی پێمان بڵێت کام لەمانە راستن؟

موسڵ دوای داعش

حەمید تەقوائی لەو گفتوگۆیەدا خاترجەممان دەکات لەوەی کە موسڵ دوای داعش باشتر دەبێت و هەلومەرجێکی گونجاوتر دەخوڵقیت بۆ بوژانەوەو بەگەڕکەوتنی ئیرادەی خەڵک و بزوتنەوەی چەپ و پێشکەتوانە. لەم بارەیەوە دەڵێ:

“من ئومێدەوارم بە ئازادی موسڵ لە دەستی داعش و لاوازبونی داعش، بزوتنەوەی سیکیولاریستی، ئەم بزوتنەوە دژی ئیسلامی و دژی مەزهەبیە بوارێکی باشتر پەیدا دەکات و دێتەپێشەوە. یەکێک لە ئەنجامە موسبەتەکانی ئەم وەزعە بەڕای من ئەوەیە کە هێزە کۆنەپەرستەکان خۆیان زەربە لە خۆیان دەدەن.... هەر وەکو لە جەنگی جیهانی یەکەمدا دەوڵەتی تزاری لاوازبوو وە خەڵک راپەڕین و شۆڕشی سۆسیالیستیان کرد. بۆیە هەر ئەم جەنگەی نێوان هێزە کۆنەپەرستەکان، هەرکامیان زەربە بخۆن، بوار دەکرێتەوە بۆ ئەوەی هێزی چەپ و پێشکەوتونەکان بێنە پێشەوە. وە من ئومێدەوارم بە زەربە خواردنی داعش لە موسڵ ئەم ئیمکانە بکرێتەوەو هێزە چەپ و پێشکەوتوانەکان زیاتر مەیدانداربنەوە”

لەم بەشەدا ئیتر زۆر ئاشکرایە کە لێکدانەوەی تەقوایی لەوە دەرچووە کە باسکە مەحکومکردن یان نەکردنی نەفسی شەڕ بێت لە دژی داعش. ئەو تا ئەو رادەیە بەم شەڕە ئومێدەوارو خۆشبینە کە پێی وایە دەکرێت ئەم پێشبڕکێ تیرۆریستیە وەکو جەنگی جیهانی یەکەم زەمینە بۆ شۆڕشی سۆسیالیستی بخوڵقێنێ! با لەو باسە گەڕێین کە ئایا جەنگی جیهانی یەکەم ئەم رۆڵە باشەی گێڕاوە یان لێکدانەوە

ئاوەژوەکانی تەقوایی ئەم رۆڵەی بۆ دادەتاشێ؟ لە پێشدا گرفتەکەی تەقوایی تێگەیشتنێتی لە سۆسیالیزم و شۆڕشی سۆسیالیستی. ئەو بەهەر جۆرە خرۆشانێک بەدەر لەوەی چ ئاسۆیەکی سیاسی بەسەریدا زاڵە و بەرەوکوێی دەبات بە شۆڕش لە قەڵەم دەدات، وا دیارە شۆڕشی سۆسیالیستی جێگا مەبەستی ئەویش، هەر جۆرێک بێت لەم بابەتە.
بێگومان بەربەریەتی داعش جەهەنمێکی واقعی بۆ دانیشتوانی هەموو ئەو ناوچانە بەرپاکردوە کە کەوتوونەتە ژێر دەسەڵاتیەوە، بێگومان داعش دەبێ تەفروتونا بکرێت، وە بێگومان نابێ سەرزەنشتی هیچ هێزو دەوڵەت و لایەنێک بکرێت لەبەر ئەوەی شەڕ لە دژی داعش رادەگەیەنێ، بەڵام هەموو ئەمانە نابێتە پاساو بۆ ستایش و بە موسبەت لە قەڵەمدانی هەر ئۆپه‌راسیۆنیک کە لەژیر ناوی جەنگ دژی داعشدا بەڕێوەببرێت. لەوه‌ش خراپتر خۆشباوەڕکردنی خەڵکە بەو ئۆپەراسیۆنە و بە باشتربوونی دۆخی دواتر. بەپێچەوانەی ئەو هەموو خۆشبینی و ئومێدەواریەی حەمیدی تەقواییەوە کە خەریکە پردێک لە نێوان ئەم شەڕەو بوارکردنەوە بۆ هاتنەمەیدانی چەپ و سیکیولاریزم و تەنانەت شۆڕشی سۆسیالیستی دروست دەکات، لەڕاستیدا یەکێک لەمەترسیە گەورەکانی بەردەم نەشونمای چەپ و هەر بزوتنەوەیەکی پێشکەوتوانە لەم ناوچەیەدا، بریتیە لە تەراتێنی ئەمریکاو ناتۆو دەوڵەتانی غەربی لە ناوچەکەدا. هەر بەم پێیەش یەکێک لە مەرجەکانی بەسەمەرگەیشتنی هەر شۆڕشێک وەدەرنانی ئەم هێزانە و کورتکردنەوەی دەستیانە لە ناوچەکەدا. خەڵکی ئازادیخواز نابێ وەکو حه‌مید تەقوایی دڵنیابن لەوەی ئەم جەنگە ئەو زەمینە لەبارانە بەدوای خۆیدا دەهێنێت بۆ پەرەسەندن و هاتنەپێشەوەی بزوتنەوەی چەپ و سیکولاریستی و جەماوەری. لەڕاستیدا ناکرێت مایە لەسەر بۆچون و لێکدانەوەکانی ئەو دابنرێت. چونکە ئەو پێشتر بە هەمانشێوە ئومێدەواری بەخشانەوەو هەمان کاری کرد بۆ ستایشی بۆمبارانی ناتۆ لە لیبیا و خاپورکردنی ئەو کۆمەڵگایە. ئەوکاتیش ستایشی بۆمبارانی ناتۆی بەوە پاسا**ودا کە کۆمەک بە شۆڕش دەکات. لەم بارەیەوە لە ستایشی دەخاڵەتی ناتۆ و بۆمبارانەکانیدا ووتی:**
" بەهەرحاڵ بە هەر مەبەستێکەوە دەخالەتیان کرد بێت، لەم روانگەیەوە مۆڵەتیدا کە شۆڕشی لیبیا بەردەوامی پەیدابکات..... لەم ماوەیەدا هەم بە بۆمبارانی ئاسمانی، کۆمەکەکانی تر، ناتۆ لە دژی قەزافی چالاک بوو. بەڵام یەک خاڵی گرنگ لێرەدا هەیە ئەویش ئەوەیە کە ئەم جۆرە دەخالەتگەریە بە هیچ جۆرێک لە بابەتی لەشکرکێشی بۆ عێراق و ئەفغانستان و شوێنەکانی تر نەبووە. ئێستاش خەریکین ئەنجامەکانی دەبینین"
تەنها ئەم رستەیەی کۆتایی لەو بڕگەیە لە قسەکانیدا بەڕاست

دەرهات، واتە ئێستا دەتوانین ئەنجامەکانی دەخاڵەتی ناتۆ لە لیبیا، کە تەقوایی بە ناوی هاوکاری و هەکاری بەردەوامی شۆڕش ستایشیکرد، بەباشی ببینین. ئەگەر تۆزقاڵێک ماف و مەدەنیەت و شارستانیەت لە دەسەڵاتی داپڵۆسێنەرانی قەزافی توانیبێتی خۆی نەجات بدات، ئەوە بەدەستی ناتۆ و شۆڕشگێڕانی جێگا مەبەستی تەقوایی خاپور و وێران کراوە. کوشتارێکی بیشومار لە دانیشتوانی لیبیا کرا، ئەوانەشی کە توانیان گیانیان دەرباز بکەن بە لێشاو ئاوارەی وڵاتان بوون، یان بوون بە خۆراکی شەپۆل و ئاژەڵە دڕندەکانی دەریا، کۆمەڵگای لیبیاش بوو بە مەیدانی تەراتێنی باندی کۆنەپەرست و تیرۆریست.

تەقوایی لە هەمان گفتیدا لە بارەی سوریاو لە ستایشی دەخاڵەت و بۆمبارانی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی لەو وڵاتە، ووتی:

“لایەنێکی تر ئەوەی کە لە چەند مانگی ئەم دواییەدا بە تایبەتی دەبینین کە دەوڵەتە غەربییەکان، هەروەها ئەو هێزانەی کە لە سوپای ئەسەد جیابونەتەوە وە هێزە ئیسلامییەکان چالاک بونەتەوە. ئەمانە چالاک بونەتەوەو هەر ئێستا ئەو روبەڕووبونەوانەی لە دیمەشقدا لە ئارادان. ئیتر بە شێوەی خۆپیشاندان و ریزبەستن و راپەڕینی سەر شەقام نیە بەڵکو رووبەڕووبوونەوەی هێزە چەکدارەکانە. ئەم رووداوە لە چەند مانگی رابردوودا رویداوە ئەمە خۆی رەنگدانەوەی شۆڕشی خەڵکە لەئاستی سەرەوەو لە نێوان هێزە کۆنەپەرستەکاندا. بەهەرحاڵ ئەنجامی گشت ئەم هەلومەرجە بەو جێگایە دەگات کە بەشار ئەسەد دەروخێ بۆ روحانی ئەسەدیش بە تەواوی قۆناغێکی تازە لە سیاسەت لە سوریا هەروەها وەکو تۆ وتت لە ناوچەکەدا دەست پیدەکات. تا ئەو جێگایەی کە پەیوەستە بە سوریاوە فەزایەک دەکرێتەوە کە دۆخیکی تازە پێکدەهێنێت و ئارایشی هێزەکان دەگۆڕێت. خەڵکی سوریا هێزی سەرەکی چارەنوسسازی ئەم ئاڵوگۆڕە بوون- گفتوگۆی ئەصغەر کەریمی لەگەڵ حەمید تەقوایی بە ناونیشانی دوای “ئەسەد نۆرەی جمهوری ئیسلامییە” کە لە بڵاوکراوەی ئەنتەرناسیۆنال ژمارە ٤٦٢دا بڵاوکراوەتەوە. هێلی تەئکید من دامناوە

هەر لەم بارەیەوە حەمید تەقوایی لە گفتوگۆیەکدا لە ١ سەپتەمبەری ٢٠١٣ بە ناوی “سوریه به کام باردا دەڕوات” لەگەڵ سەرزەنشت کردنی بزوتنەوەی دژی جەنگدا، دەڵێ:

” دوای روحانی ئەسەد بەرای من هەلومەرج لە سوریادا بە تەواوی دەگۆڕێت، شەترەنجی سیاسی دووبارە رێکدەخرێتەوە و لەوەدا دیسان بەرای من دەرفەت دەکرێتەوە بۆ ئەوەی هێزە شۆڕشگێڕو ئازادیخوازەکان بتوانن بێنە پێشەوە بتوانن رۆڵیان هەبێت و

دەخاڵەت بکەن و کاریگەری دابنێن لەسەر هەلومەرجی سیاسی. تا کاتێک ئەسەد هەبێت ئەم دەخڵە نیە” هەلی تەئکید من دامناوە
بەڵام واقعیەت بە تەواوی پێچەوانەی بۆچونەکانی حەمید تەقوایی نیشاندا. بینیمان کە دەخاڵەتی ئەمریکاو غەرب و بۆمبارانەکانیان ئەو کۆمەڵگایەی خاپورو وێران کرد، بە پێچەوانەی پێشبینیەکانی حەمیدەوە نەک ئیرادەی خەڵک نەبوژایەوە نەک بوار بەڕووی هاتنەمیدانی خەڵک نەکرایەوە، بەڵکو ئیرادەی خەڵک بە تەواوی وردکراو بوار بەڕووی جۆرەها باندو دارودەستەی کۆنەپەرستانە و تیرۆریستی ئیسلامی و قەومیدا کرایەوە کە داعش تەنها یەکێکە لەوان. سەدان هەزار لە خەڵکی سڤیلیش کوشتارکران و بە ملیۆنەها ئاوارەو دەربەدەری ناوچەکە و جیهان بوون.
هەر بەپێی ئەم دیدگا ناسراوەی حەمید تەقوایی، بەر لەوەی ئەمجارە لەبارەی ئەپەراسیۆنی موسڵەوە دەستداتە پێشانەوەی ئومێدەواری و دووپات کردنەوەی خۆشبینیەکانی، ئەوە بە تەواوی چاوەڕوانکراوبوو کە هەرکات بێتە قسە دەکەوێتە ستایشی ئەم ئەپەراسیۆنە و باسی فەزاکرانەوە بەڕووی شوڕش و چەپدا. چونکە لەم چەند ساڵەدا ئەو هەمیشە چاوی بەدوای موشک و فڕۆکەکانی ئەمریکاو غەربەوە بووەو هەر جێگایەکیان بۆمباران کردبێت، ئەو وتویەتی ئەمە موسبەتە و دەروازە بەڕووی ئاڵوگۆڕەو فەزا بۆ هاتنەپێشەوەی چەپ و خەڵک ئاوەڵا دەکات.
ئەمجارەش بە پێچەوانەی بۆچوونەکانی حەمیدی تەقواییەوە، هێزە دەخیلەکانی ناو ئەم ئەپەراسیۆنە و دەوڵەتانی بۆمبارانکەر سیناریۆیەکی کۆنەپەرستانەی ئەوتۆیان بۆ موسڵی دوای داعش چنیوە، کە مەترسی جدی ئەوە لە ئارادایە موسڵی دوای داعش چ لەڕووی کارەساتی ئینسانی و چ لەڕووی سیاسی و باکێشانی فەزای کۆنەپەرستیەوە، ڕەنگە کەمتر نەبێت لە نەهامەتیەکانی ئێستای ژێردەستی داعش. مەترسی جدی ئەوە لە ئارادایە کە موسڵ ببێتە مەیدانی شەڕو خوێنڕێژی تایفی و قەومی ئەو هێزانە کە ماوەیەکی درێژ هەتا ئەپەراسیۆنەکەیان لەسەر ئەوە دواخست کە ناکۆکی و کێشەی توندیان هەبوو هەیە لەسەر بەشی خۆیان لە موسڵی دوای داعشدا. چەندین میلیشیای قەومی و تایفی تەیارو چەکدارو ئامادەکراون بۆ بەرپاکردنی ئەم سیناریۆ کارەساتبارە. لەگەڵ ئەوەشدا کە دیسان دەیڵێمەوە هێشتا ئەمەش ناتوانێ بەڵگەیەک بێت بۆ گرتنی دەستی هیچ هێزو دەوڵەتێک کە بیەوێ سەری داعش بکوتێتەوە، بەڵگەیەک نیە بۆ مەحکومکردنی نەفسی شەڕ دژی داعش، بەڵام ئەوە ئەرک و بەرپرسیارێتیەکی گەورەی کۆمۆنیزم و هەموو لایەنەکی ئازادیخوازە کە لەم بارەیەوە جەماوەری خەڵک بە ئاگابهێنن، ئەم مەترسیە بخاتە بەرچاویان و ئامادەیان بکات و هەر لە ئێستاوە هێزی ئازادیخوازی

بەهێنێتە مەیدان بۆ روبەڕووبونەوەو پوچەڵکردنەوەی. حەمید تەقوایی ڕێک پێچەوانەی ئەمە دەکات و خەڵک خۆشباوەڕ دەکات بۆ ئەوەی بکەونە ناو ئەم کەمینە پر مەترسییەوە.

لەم بارەیەوە تەقوایی بە تەواوی سیاسەتی ئینتزار تیرۆریزەو پەیڕەو دەکات. ئەنجامگیری لە بۆچونەکانی تەنها دەکاتە ئەوەی کە کۆمۆنیزم و خەڵکی ئازادیخواز چ لە ئاستی ناوخۆیی وچ لە ئاستی جیهانیدا، بەدیار یەکلاییکردنەوەی چارەنوسی داعش لەلایەن بەرەی تیرۆرستی دەوڵەتیەوە، دەست لە ئەژنۆ دانیشن. تاوەکو تیرۆریزمی دەوڵەتی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بە ئۆپەراسیۆنی موسڵ کە هەم باری موسبەتی سیاسی و هەم باری موسبەتی ئینسانی هەیە، داعشیان لەموسڵ بە دەرپەڕێنە. چەپ و سیکیولاریزم لەم قۆناغەدا جگە لە چاوەروانی و ستایشی لایەنە موسبەتەکانی ئەم ئۆپراسیۆنە هیچ ئەرک و کارێکی تریان نیە. بەڵام کە شەڕ تەواوبوو تەپ و تۆز نیشتەوە، ئیتر ئەمریکاو میلیشیا قەومی و دینیەکان بە رێزەوە فەرموو لە چەپ و سیکیولاریزم دەکەن بۆ ئەوەی بێنە مەیدانەوە. بەڵام لەم بارەیەشەوە دروست بە پێچەوانەی بۆچونەکەی تەقواییەوە، ئەگەر چەپ و سیکیولاریزم شانسێکیان بۆ مەیدانداری لە دۆخی دوای داعشدا هەبێت، ئەوە دروست بەندە بەوە کە هەر لە ئیستاوە، هەر ئەمڕۆ لەم دۆخە زۆر هەستیارەدا چ رۆڵێکیان دەبێت؟ رۆڵی چەپ و سیکیولاریزم دروست لێرەوە هەر ئەمرۆ دەست پێدەکات. بە گرتنەبەری سیاسەتی رادیکاڵی کۆمۆنیستی و ئازادیخوازانە، بە گرتنەبەری هەڵوێست و سیاسەتی سەربەخۆ بەرامبەر هەردوو قوتبی تیرۆریستی ئیسلامی و دەوڵەتی ئەمریکا، وە بە راگرتنی بەشەریەتی پێشکەوتنخوازی جیهان لە پشتی ئەم هەڵوێست و سیاسەتە سەربەخۆیە، دەتوانێت هەر لەم قۆناغەدا رۆڵی هەبێت هەم بە بەرگرتن لە لایەنە کارەساتبارە ئینسانیەکانی ئەم بەرامبەرکێیە و هەم بە لێدان لەو ئاسۆ سیاسیە کۆنەپەرستانە کە قورسایی لەسەر بیرهۆشی خەڵک دەکەن و هۆکارن بۆ داسەپاندنی ئایندەیەکی تەڵخ. تەنها لە ئەنجامی ئەمە و بە زەبری ئەمە کۆمۆنیزم و ئازادیخوازی دەتوانێت کاریگەری لەسەر رەوتی ئاڵوگۆرەکان بەو بارەدا دابنێت کە بوار بەرووی مەیدانداری چەپ و ئازادیخوازی لە دۆخی دوای داعشدا بکرێتەوە.

جیاوازی ئۆپەراسیۆنی موسڵ لەگەڵ شەڕی ئەفغانستان

جیاوازیەکی زۆر هەیە لە نێوان هەلومەرجی جیهانی سەردەمی جەنگی ئەفغانستان و هەلومەرجی دنیای ئێستا، جیاوازیەکی زۆر هەیە لە نێوان هەلومەرجی دوو کۆمەڵگای عێراق و ئەفغانستاندا، وە هەروەها

جیاوازیەکی زۆر هەیە لە نێوان تایبەتمەندیەکانی شەڕێک کە دژی تالیبان کرا لەگەڵ ئۆپەراسیۆنی موسڵ. هەر بەو پێیەش ناکرێت هەڵوێستی کۆمۆنیستی بەرامبەر شەڕی ئەفغانستان بۆ روخاندنی تالیبان، کۆپی بکرێت بۆ هەڵوێستگرتنی کۆمۆنیستی و ئازادیخوازانە بەرامبەر ئۆپەراسیۆنی "ئازادی موسڵ". سەردەمی شەڕی ئەفغانستان هێشتا دنیای تاک جەمسەری بەڕابەری ئەمریکا باڵی بەسەر دنیادا کێشابوو، ئەو جەمسەرە بە تەنیا خۆی پەلاماری دەسەڵاتی تالیبانی دەدا و مەترسی ئەوە لە ئارادا نەبوو کە نە پرۆسەی جەنگەکە و نە دۆخی دوای جەنگ پێکدادانێکی دیکە لە نێوان هێزە جیهانی و ئەقلیمیەکاندا بەدوای خۆیدا بهێنێت. بەڵام هەلومەرجی ئێستا هەلومەرجی دەرکەوتنی چەند جەمسەریە، هەرچەند هێشتا دنیای چەند جەمسەری بالانسی چەسپاوی وەرنەگرتووە، بەڵام لە کێشمەکێشێکی توندو هەمەلایەنەی سیاسی و سەربازی و دیپلۆماسی فراواندان لەگەڵ یەکتری. مەیدانێکی گەرمی ئەم کێشمەکێشەیان ناوچەی رۆژهەڵاتی ناوڕاست و بە دیاریکراوی جەنگی سوریایە کە ئۆپەراسیۆنی موسڵ درێژکراوەو بەشێکە لەوە. وە خودی "جەنگی دژی تیرۆریزم" بووە بە مەیدانێکی کێشمەکێشی ئەم جەمسەرانە. هەموو جەمسەرەکان راستەوخۆو ناڕاستەوخۆ دەستیان خستووەتە ئەم شەڕەوەو مەترسی ئەوە لە ئارادایە دوای دەرهێنانی موسڵ لە دەستی داعش ئەم شەڕو کێشمەکێشە بە شێوەی تر بەردەوامی پەیدابکات و ناوچەکە بخاتە بەردەم مەترسی روبەڕووبوونەوەی خوێناوی و شەڕی نەبڕاوەوە.

جیاوازیەکی تر هەلومەرجی جیاوازی دوو کۆمەڵگای ئەفغانستان و عێراق وە بە دیاریکراوی موسڵە کە ئێستا بووەتە مەیدانی شەڕی سەرەکی. لەم بارەیەوە دەکرێت زۆر فاکتۆری وردو درشت باس بکرێت بەڵام من تەنها بەڕوونکردنەوەی یەک فاکتۆر ئیکتفا دەکەم، کە بایەخی گرنگی هەیە بۆ هەڵوێستگرتن لەم شەڕە. کاتی خۆی منصور حکمەت لە هەڵوێستگرتن بەرامبەر شەڕی ئەفغانستان ئەوەی لەبەرچاوگرت کە ئەو وڵاتە لەسایەی دەسەڵاتی تالیبنادا هیچ سیمایەکی مەدەنی پێوە نەمابوو، تەنانەت باسی ئەوەی کرد کە ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی نیگەرانی ئەوەن کە لە ئەفغانستاندا سیمایەکی شارستانی و تەنانەت پردو رێگاوبان و ساختارێکی ئەوتۆ نابینن تا وێرانی بکەن. بەڵام موسڵ لەڕووی ساختاری رێگاو بان و بیناسازیەوە شتێکی ئەوتۆی لە بەغدا کەمتر نیە، مەڵبەندێکی گەورەی ژێرخان و پیشەسازی و نەوت و ناوەندی کرێکاری گەورەو هەر بەم پێیەش لە مێژووی عێراقدا یەکێک لە ناوەندە گرنگەکانی بزوتنەوەی کرێکاری بووە، مەڵبەندێکی رۆشنبیری و شارستانی و خویندنی باڵا … بووە. ئێستا ئەوەی لەم مەڵبەندی شارستانیەتەدا لە دەستی داعش

نەجاتی بوبێت، لە بەردەم مەترسی وێرانی و خاپوربوونی یەکجاریدایە. بەشەرییەتی ئازادیخوازو کۆمەنیزم ناتوانێ بەرامبەر بە وێرانکارییە بیدەنگ و بەدەربەست بێت.

لە هەمووهی گرنگتر خودی هەلومەرجی شەڕەکەیە. خەڵکی ئەفغانستان لانیکەم رێگای ئەوەیان لەنەبەسترابوو کە ماڵەکانیان بەجێبهێڵن و بەم جۆرە هەرچەنیک بێت گیانی خۆیان لەژیر بۆمباران دەربازبکەن. بەڵام لەموسڵ دۆخەکە تەواو بە پێچەوانەیە. بەپێی ئاماری خودی لایەنەکان و دەوڵەتانی هێرشبەر، زیاتر لە یەک ملیۆن و نیو خەڵکی سفیڵ لەم شارەدا بە دیل گیراون و هیچ رێگایەکی دەربازبوونیان لەبەردەم نەماوە. لە ناوەوە داعش جەهەنمی بۆ هەڵخستون و ئەگەر بشتوانن لە چەقۆی داعش ملی خۆیان دەربازبکەن، هێشتا گیانیان لە مەترسیدایە لەلایەن ئەو میلیشیایانەوە کە دەوری موسڵیان گرتووە. ئەوان تەجروبەی فەلوجەو رومادیان لەبەرچاوە کە چۆن خەڵکی مەدەنی تەنها بە تاوانی سونی مەزهەب بوون لەلایەن میلیشیا شیعەکانەوە کۆمەڵکوژکران. میدیای ناسیۆنالیستی کورد هەر ئێستا رۆژانە راستەوخۆ و ناراستەوخۆ خەڵکی عەرەبزمانی ئەو ناوچانە بە “عەرەبی داعشی” چاولێدەکات و بەم جۆرەش ئاشکرایە کە دەبێ چۆن لەگەڵیان رەفتابکرێت. رۆژی ٢٢-١٠-٢٠١٦ بەرپرسێکی باڵای پۆلیسی کەرکوک لە کۆنگرەیەکی رۆژنامەوانیدا بە چەندین کەناڵی میدیایی دەربارەی هێرشەکەی هەمان رۆژی داعش بۆ سەر ئەو شارە، ررون و راشکاو وتی هۆکاری ئەم دزەکردنەی داعش ئەوەیە کە ٦٠٠ هەزار ئاوارەی عەرەب لەم شارەن کە هەر هەموویان داعشن! هەرچەند دواتر هەوڵیدا قسەکەی بگەرێت و رتوشی بکات و وتی مەبەستم ئەوەیە ئەگەر ١٠٠ کەسیشیان داعش بێت هەر زۆرە!
دەوڵەتانی بۆمبارانکەر بەوپەڕی دڕندەییەوە، بەپێی راپۆرتی میدیا کوردی و عەرەبییەکان ملیۆنەها “خۆیان دەڵێن حەوت ملیۆن” بەیاننامەیان بەسەر ئەم خەڵکەدا باراندووە، تاقە رێگایەک کە لەو بەیاننامەیەدا خستویانەتە بەردەم خەڵک بۆ خۆپاراستن لە موشەک و بۆمبە کۆکوژەکانیان، ئەوەیە کە بانگەوازیان دەکەن لە ماڵەکانی خۆیان بمێننەوەو نەیەنە دەرەوە! با ئەوە بهێنینە بەرچاومان کە ملیۆن و نیوەک خەڵکی سفیڵ کە سەدان هەزاریان منداڵن، دەبێ لە ماڵەکانی خۆیاندا لەژێر بۆمباران بمێننەوەو چاوەڕێی مەرگی خۆیان بکەن. هەر ئێمە پێش ئەوەی یەک کەسیان خوێن لە پەنجەیەکی هاتبێت، لە ئێستاوە کارەساتێکی گەورەیە. ئەمە مەسەلەیەک نیە کە کۆمەنیزم و بەشەرییەتی ئازادیخواز زەق زەق تەماشای ئەم کارەساتە بکەن و خۆیان دانابێت بە ئەوەی کەی مەرگی ئەم جەماوەرە گرفتارە تەحقیق

بوو، ئینجا بەیاننامە بۆ مەحکوم کردنی دەربکەن. ئەمە کارەساتێک نیە کە چاوەڕوان بکرێت رووبدات. هەر ئێستا کارەساتێکە ڕوویداوە و بەردەوامە. بەدەر لەوەی کە چ لەشاوەک لەم خەڵکە سڤیلە دەبن بە قوربانی و چەندیان بەختیان دەبێت زیندوو بمێننەوە، خودی مانەوەیان لە ماڵەکانیاندا لە ژێر بۆمباران و هێرشی موشەکە کەکوژەکاندا، خۆی کارەساتێکی ئینسانیە. کۆمۆنیزم ناتوانێ تەنها بە دوەستەی لەم بابەتە ئەم کارە بەڕێبکات:

"ئاشکرایە کە بۆمباران و تەپبارانی شاری موسڵ و وێرانکردنی شوێنە گشتیەکان و جێگای ژیانی خەڵکی موسڵ و ئەو شارو دێهاتانەی کە مەیدانی فراوانترین جەنگە، دەبێ بە توندی مەحکومە بکرێت و رابگیرێت- بەیاننامەی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری ئێران-حیکمەتیست ١٩-١٠-٢٠١٦"

دەرپەڕاندنی ئەم چەند رستەیە لە پاڵ ئەو هەموو ئەژیتاسیۆنەی دژی بەربەریەتی داعش و پێویستی هەڵپێچانی داعش بەم جەنگە کراوە، هیچ بایەخێکی نامێنێتەوە بۆ بەرگرتن لەو بەربەریەتەی ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی کە هەر ئێستا بەرپایان کردوە. لایەنە کارەساتبارەکانی ئەم جەنگە، وە بە دیاریکراوی داخستنی رێگای دەربازبوون بەڕووی ملیۆن و نیوێک خەڵکی سیڤڵ و بانگەوازکردنیان بۆ ئەوەی لە ماڵەکانی خۆیان لەژێر بۆمباران و موشەک باراندا چاوەڕێی مەرگی خۆیان بکەن، تاوانێکی گەورەی جەنگیەو هەر ئێستا لە حاڵی روداندایە. ئەم کارەساتە مەسەلەیەک نیە کە خۆبەخۆ و دوور لە ئیرادە رووبدات، بەڵکو سیاسەتێکی دژی ئینسانی راشکاو و بە ئەنقەستی لە پشتە. دەسەڵاتی ناسیۆنالیستی کورد راشکاوانە رایگەیاندوە کە ئەگەر ئەو خەڵکە دەربازو ئاوارەبن، ئەوان ناتوانن پێشوازیان لێبکەن و پەنایان بدەن، بە پاساوی ئەوەی کە "قەیرانی داریان هەیە و ناتوانن جێگاو رێگاو پێداویستی ژیانیان بۆ دابین بکەن" یان بە پاساوی کەنەپەرستانەی ئەوەی کە "دیمۆگرافی کوردستان دەگۆڕێت، هەروەها لەبەر ئەوەی کە "رێگا دەکاتەوە بۆ دزەکردنی داعش"! میلیشیا شیعەکان مەبەستیانە ئەو خەڵکە کە بەزۆری سونی مەزهەبن کۆمەڵکوژیان بکەن و تۆڵەیان لێبکەنەوە. لە فەلوجە و رومادی و ئەو شارانەی تر کە لە دەستی داعش دەرهاتون ئەم کارەیان کرد. ئەوان سەدجار پێیان باشترە کە ئەو خەڵکە کوشتارو موسڵ خاپوربێت نەک موسڵی دوای داعش لە هاوکێشەی سیاسیدا ببێتە مەڵبەندێکی دەسەڵاتی سونی نێو هاوکێشەی سیاسی عێراق و ناوچەکە. بەم جۆرە هەموو لایەنەکانی هەرشبەر بەوپەڕی بەدەربەستیەوە لەسەر ئەوە پێکهاتون کە چاوپۆشی لەو کارەساتە ئینسانیە گەورەیە بکەن.

ئەوان نەیانشاردوەتەوە و خۆیان دان بەوەدا دەنێن کە بە تایبەت بەهۆی ئەم مەسەلەیەوە، ئۆپەراسیۆنی موسڵ کارەساتێکی ئینسانی گەورە دەبێت. بەڵام دەیانەوێ بیرو هۆشی بەشەریەتی ئازادیخواز بەوە بشۆرنەوە کە ئەم کارەساتە ئینسانیە چارەهەڵنەگرەو دەبێ لە پێناو نابوتکردنی داعشدا قبوڵ بکرێت. کۆمۆنیزم و هیچ هێزێکی پێشکەوتوانە ناتوانێ بە بەهانەی موسبەتبونی لێدان و هەڵپێچانی داعش چاو لەم کارەساتە بپۆشێت و بێدەنگی لێبکات. ئەگەر دەیانەوێ داعش نابوت بکەن و هەڵیپێچن، با بیکەن و کەس نابێت دەستیان بگرێت، بەڵام کۆمۆنیزم و بەشەریەتی پێشکەوتنخواز ناتوانێ و نابێ بەم پاساوە ئەم کارەساتە قبوڵ بکات و بێدەنگی لێبکات. هاتنەمەیدان دژی ئەم کارەساتە کاری هەر ئێستایە. هەر ئێستا و بەدرەنگ پێویستە بەشەریەتی ئازادیخواز گوشاری توند لەسەر دەوڵەتانی هێرشبەر دروست بکات بۆ بەرگرتن لە بۆمبارانی کوێرانە و وێرانکارانە، بۆ مەیسەرکردنی رێگای دەربازبوونی ئەم خەڵکە، بۆ بەستنی دەستی ئەو میلیشیا قەومی و دینیانەی کە هەڕەشەن لەسەر ژیانیان، بۆ دابینکردنی جێگاو رێگاو پێداویستیەکانی ژیانی ئاوارەکان. نابێ بوار بدرێت دەوڵەتانی هێرشبەر بە هیچ پاساوێکی پڕوپوچ خۆیان لەم بەرپرسیارێتیە بدزنەوە.

جیاوازیەکی تر ئەوەیە کە لە ئەفغانستان لە ئەنجامی ئەو هێرشەدا دەسەڵاتی تالیبان دەڕوخا و هەر دەسەڵات و دۆخێکی تر دەهاتە کایەوە لە کارەساتی ژێردەستی تالیبان خراپتر نەدەبوو. بەڵام لە موسڵی دوای داعشدا تەنانەت لایەنەکانی شەڕ خۆیان دان بەوەدا دەنێن کە لە ئەنجامی بەرامبەرکێی هێزە قەومی و تایفیەکان و دەخاڵەتی دەوڵەتانی کۆنەپەرست، لەدوای وەدەرنانی داعش مەترسی کارەساتی گەورە لە ئارادایە. ئەو کارەساتە نەک هەر لەڕووی سیاسی و زاڵکردنی فەزای کۆنەپەرستیەوە، بەڵکو لەڕووی ئینسانیشەوە رەنگە لە کارەساتی دەسەڵاتی داعش کەمتر نەبیت.
سەرئەنجام بە پیچەوانەی ئەوەی حەمیدی تەقوایی پێشبینی دەکات کە لە ئەنجامی ئەم ئۆپەراسیۆنەدا فەزا بۆ هاتنەمەیدانی بزوتنەوەی جەماوەری و چەپ و پێشکەوتنخواز بکرێتەوە، هەر ئێستا ئەو بزوتنەوە ناڕەزایەتیە جەماوەریەی لە کوردستان لەئارادایە، لە ژێرباری فەزای ئەم جەنگەدا دووچاری گوشاری گەورە بووەتەوە. لە کوردستاندا دەسەڵات هێرشێکی تەبلیغاتی توندو پڕ سوکایەتی لە دژی خەڵکی ناڕەزای بەرپاکردوە. دەڵێن پێشمەرگە لە بەرەکانی شەڕدا سنگی ناوە بە گولەوە، کەچی خەڵکانێکی نەفس نزم لەم دۆخی شەڕەدا خەریکی ناڕەزایەتی و گرفت دروستکردنن بۆ دەسەڵات کە گوایە سەرقاڵی

لەبەینبردنی مەترسی تیرۆرو گەڕانەوە و ئازادکردنی ناوچە دابڕنراوەکانی کوردستانە. ئەم گوشارە تا ئێستا کاریگەری نەگەتیفی زۆری داناوە لەسەر بزوتنەوەی جەماوەری و فەزای کۆمەڵگا لە دژی هەڵدەخڕێنێت.

پێویستە لە کۆتیادا ئەوە بڵێم کە کاتێک وتم ناکرێت هەڵویستی کۆمۆنیستی لەسەر شەڕی ئەفغانستان کۆپی بکرێت بۆ هەڵوێستگرتن لە ئۆپەراسیۆنی موسڵ، مانای ئەوە نیە کە حەمید تەقوایی هەتا هەڵوێستێکی وەکو هەڵوێستی منصور حکمەتی بەرامبەر شەڕی ئەفغانستانی وەرگرتوە لە بەرامبەر ئەم شەڕەدا. بەو هەموو جیاوازیەوە کە هەیە و چەند لایەنێکیم باسکرد، هێشتا منصور حکمەت لە شەڕی ئەفغانستاندا ستایشی هێرشی ئەمریکای نەکرد و بە موسبەت "پۆزەتیڤ" لە قەڵەمی نەدا. ئەو وتی:

"شەڕ ڕاگەیاندنی هیچ کەسیك، تەنانەت ئەمریکاو غەربیش، لەدژی تالیبان ناکرێ مەحکوم بکرێت. تالیبان دەبێ بڕوات و سەرەنجام دەبێ هەر لەڕێگای زەبروزەنگو کردەوەی سەربازییەوە بڕوات. دوژمنایەتی غەرب لەگەڵ تالیباندا باشترە وەك لەدوستایەتی تائێستایان. هیچ کەسێك بەر بەپێچانەوەی دەورودوکانی ئینسانکوژانێك ناگرێت کە غەرب خۆی هێناونییە سەرکار. بەڵام لەنێوان جەنگو تیروردا جیاوازی هەیە. کردەوەکانی ئەمریکاو بەریتانیا لە ئەفغانستان تیرۆریستییە. بۆمبارانی شارەکان و ناوچە سەکەنیەکانی ئەفغانستان دەبێ مەحکوم بکرێت و رابگیرێت. ئەفسانە بێسەروبەرەکان لەبارەی توانای سەربازیی تالیبان و مێژووی بەچوکداهاتنی زلهێزەکان لە ئەفغانستان خزمەت بە درێژەپێدانی ئەم شێوە تیرۆریستییە دەکات. موجاهیدینی ئەفغان لەجەنگی دژی سوڤێتدا ریزی خەتی پێشەوەی جەبهەی ئەمریکاو غەرب بوون. تالیبان باندێکی گانگستەریی تاوانو بەرهەمهێنانو دابەشکردنی مادده سڕکەرەکانە کە غەرب خۆی بە هاوکاری پاکستانو سعودیە دروستی کردووە. دەتوانن لە سویچەوە بیکوژێننەوەو لەماوەی چەند هەفتەیەکدا بیپێچنەوە. بەڵام تیرۆریزمی ئاسمانیی سەلامەت ترە، بەرچاوترە، بۆ خەڵکی ناڕازیی جیهان بەعیبرەت ترە، زلهێزانەترە. دەبێ لەبەرامبەر ئەم شێوە دژی ئینسانییەدا رابووەستین."

هەمان ئەو کارەی کە منصور حکمەت دەڵێ دەکرا بەرامبەر تالیبان بکرێت بۆ ئەوەی لە سویچەوە بکوژێتەوە، دەکرا بۆ لە سویچەوە کوژاندنەوەی داعشیش بکرایە. بەلام دیسانەوە ئەوە ناکەن دیسان لەبەر ئەوەی تیرۆریزمی ئاسمانیی سەلامەت ترە، بەرچاوترە، بۆ خەڵکی ناڕازیی جیهان بەعیبرەت ترە، زلهێزانەترە.

منصور حکمەت نەک هێرشی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بۆ سەر ئەفغانستان بە موسبەت پێناسە نەکرد، بەڵکو بەشەریەتی ئازادیخوازی بانگەوازکرد بۆ هاتنەمەیدان بەهێزێکی سەربەخۆ لە دژی هەردوو لایەنی ئەو بەرامبەرکە تیرۆرستیە و پلاتفۆرمی ئەم بەرەیەشی روونکردەوە. ئەمە کارەکە کە ئەمڕۆ دەبێ لەوکاتە زیاتر ببێتە جێگای پێداگری کۆمەنیزم و بەشەریەتی ئازادیخواز. ئەم بەرەیە لەگەڵ ئەوەی کە ناکرێت نەفسی شەڕەو پەلاماری ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی دژی داعش مەحکوم بکات، بەڵام پێویستە زۆر چالاکانە دژی لایەنە کارەساتبارەکانی ئەم شەڕە بێتەمەیدانەوە. دەبێ لایەنە هێرشبەرەکان بخاتە ژێرگوشاری توندەوە بۆ ملکەچ کردن بەرامبەر پلاتفۆرمی بەرەی ئازادیخواز، دەبێ لە جیاتی خۆشباوەڕکردنی خەڵک، هۆشداری جدی و رۆشن بە خەڵک بدرێت لە ئاکامە کارەساتبارەکانی ئەم شەڕەو بەرامبەرکە تیرۆریستیە، دەبێ ئاسۆی سیاسی ئەم هێزانە بدرێتە بەر رەخنەی کۆمەنیستی و پەراوێز بخرێن، دەبێ بەشەریەتی ئازادیخواز پلاتفۆرمی خۆی هەبێت بۆ ناکام کردنەوەی مەترسی کارەساتی دوای داعش و چۆنیەتی سازدانەوەی هەلومەرجی دوای داعش بە قازانجی ئازادی و مەدەنیەت و دەسکەتاکردنی هێزە قەومی و دینیەکان. بۆ کردەوە دەرهێنانی هەموو ئەمانە کاری کۆمەنیزمە.

٢٤ ئۆکتۆبەری ٢٠١٦